

IZJEMNI OTROCI

POVZETO PO KNJIGI dr. Greenspana,
IZJEMNI OTROCI

Otci Jazne Drinovec
Pisa, Zelen – delo iz leta 2010
ISBN: 978-961-931010-0

Lastnosti izjemnega otroka

1. Povezovanje z drugimi.
2. Empatija.
3. Vedoželjnost.
4. Sporazumevanje.
5. Čustveni razpon.
6. Samospoštovanje.
7. Notranja disciplina.
8. Ustvarjalnost.
9. Logično mišljenje.
10. Morala.

2. EMPATIJA - SPOSOBNOST ČUTENJA

- Kako vzgojiti otroka, sposobnega empatije?
- Uglasite se z občutji svojega otroka – čutite skupaj s svojim otrokom.
- Pomagajte mu, da se začne zavedati svojih občutij in jih izražati! Dovolite mu, da izraža celoten razpon občutij.
- Pomagajte mu, da se uglasí na občutja drugih, s tem, ko jasno izražate svoja občutja. Naj se zrcalijo na vašem obrazu in v vašem glasu.
- Poskrbite, da se bo zanimal za občutja drugih ljudi in svoja uporabljal kot merilo za primerjavo.
- Dovolite, da vaš otrok varno doživi vse vrste dogajanj.

Izjemni otroci

Vplivi

- zgodnje čustvene izkušnje
- lastnosti izjemnega otroka niso genetsko pogojene

1. VKLJUČEVANJE, POVEZOVANJE Z DRUGIMI

Spodbujanje vključevanja:

- ugotovite, kako deluje živčni sistem vašega otroka, njegove občutljive točke in izbire;
- ugotovite, kaj mu prinaša ugodje, in kakšna so njegova zanimanja;
- pridružite se mu pri njegovih prirojenih zanimanjih, sledite njegovi pobudi;
- raziskujte vajin odnos s širjenjem razpona vajinih skupnih aktivnosti;
- postopoma širite njegove odnose preko staršev do bratov in sester ter drugih sorodnikov izven družine do vrstnikov istega spola in drugega spola do drugih odraslih;
- spodbujajte ga pri vzpostavljanju večje intimnosti v odnosih, tako da mu pomagate, da se ne umakne, kadar čustveno dogajanje postane naporno.

3. Vedoželjnost – poizvedujoči um

Vzgajanje vedoželjnosti:

1. Pustite dojenčka, da v varnih mejah sam raziskuje svoj svet.
2. Sledite interesom svojega otroka; spodbujajte ga z razstavljenimi igračkami, barvami za mešanje, vodo za škropljenje in gozdom, ki ga lahko razišče.
3. Organizirajte dejavnosti z različnimi pogledi, zvoki, vonji, strukturami in raznovrstnim izborom družbenih položajev in parterjev pri igri.
4. Plašnemu otroku pomagajte premagati strahove pred novim in neznanim; spodbujajte ga pri raziskovanju ozemlja.
5. Svojega otroka sprašujte za mnenje, zamisli rešitve za težave.

4. Sporazumevanje – preobrazbena moč jezika

Spodbujajte komunikacijo:

1. Z dojenčki, ki zavzemajo svet: oblikujte zvoke s svojim dojenčkom, vztrajno posnemajte njihove zvoke in se usklajujte z njihovim ritmom.
2. Z dojenčki, ki se začnejo vključevati in povezovati: govorite z njimi, pojte jim, naj slišijo zvoke in vidijo vaše obrazne izraze in kretnje.
3. Z malčki: učite se interpretirati namensko kazanje, zvoke in kretnje svojega malčka; sledite njegovi pobudi in se odzivajte na njegove besede in dejanja.
4. Ko se pojavijo besede: uživajte v besedah in mu jih ponavljajte nazaj. Gradite na njegovih prirojenih zanimanjih- prosite ga, naj pove, kaj hoče, in mu pomagajte, da to dobi.
5. Z otroki, ki govorijo v stavkih: naj bo slišan. Prosite ga, da vam pove svoje zgodbe. Sodelujte v dolgih pogovorih. Začnite postavljati vprašanja zakaj.

5. Čustveni razpon – strast in ravnotežje

Pomoč otroku pri izražanju in uravnoteženju čustev:

1. **Ugotovite**, kaj dojenčku pomaga, da je umirjen in pod nadzorom, kateri zvoki, pogledi in gibi ga pomirjajo.
2. Pomagajte otroku, da se nauči uravnati čustva tako, da **se sami umirite**, ko je otrok preveč vznemirjen in **mu ponudite toplino in potrditev**, ko je žalosten in nedružaben.
3. Med interakcijo z otrokom **izražajte in razlagajte** lasten razpon čustev.

6. Pristno samospoštovanje – pomembnost samozavedanja

Vpliv staršev na razvoj samospoštovanja:

- Igrajte se s svojim dojenčkom in bodite ponosni na vse majhne stvari, ki jih počne.
- Izzovite ga, da tisto kar hoče, dobi s kretnjami ali z uporabo besed, ali ga spodbujajte, da sam ukrepa.
- Vztrajno dvigujte zahtevnost v smeri vaših pričakovanj, vendar v mislih vedno imejte njegovo stopnjo razvoja.
- Pustite mu, da opazi žar vaših očeh, ko nekaj naredi malo več ali pa malo bolje kot prejšnjikrat.
- Enako se mu posvečajte tudi, kadar se ne vede lepo, potem pa postavite ustrezne meje, da lahko postopoma prizna in začne sprejemati vse vidike svoje osebnosti.
- Ko odrasča, mu pomagajte opisovati tisto, na kar je ponosen, in tisto, na kar je manj ponosen – tako bosta njegovo samozavedanje in ponos postala notranje merilo, ki ga razume in zna ubesediti.

4. Sporazumevanje – preobrazbena moč jezika

6. Ko se pojavi logika: vztrajno postavljajte vprašanja z ZAKAJ in sledite pogovoru, ki se razvije iz tega, dokler ne dobite uporabnega odgovora.

7. Celostni dialogi: sprašujte po razlogih, mnenjih, izbirah. Če otrok reče: „Hočem novo kolo.“, ga vprašajte po še več razlogih, zakaj.

8. Samorefleksija: otroka sprašujte o mnenju o vsem, od politike do družinske dinamike. Pozorno ga poslušajte. Svojega mladostnika kot enakovrednega vključite v pogovore med vami in vašimi prijatelji. Poskrbite, da razume vaš pogled, prisluhnite njegovemu in se odzivajte tako, da ve, da ga poslušate.

5. Čustveni razpon – strast in ravnotežje

4. **Dopuščajte** odločnost in jezo, pa tudi srečna občutja.

5. **Z igro pretvarjanja in pogovorih** o občutjih **pomagajte** otroku, da svoja čustva uporabljata domiselno.

6. Ko je otrok starejši, **poskusite igre vlog**, ki mu bodo pomagale predvideti prihodnja občutja.

7. Opozarjajte otroke, da **nobeno čustvo ni tabu**.

7. NOTRANJA DISCIPLINA – VZTRAJNOST IN NADZOR

Koraki do notranje discipline:

- Omogočite majhnemu otroku, da se osredotoči na svoja zanimanja.
- Ukvarjajte se z otrokovimi zanimanji.
- Z otrokom sodelujete pri reševanju težav.
- Nežno, toda vztrajno postavljajte meje.
- Pomagajte otroku, da bo prevzel pobudo pri razporejanju svojega časa.
- Postavljajte vprašanja, ki ga usmerjajo k ugotavljanju, kaj bi mu lahko stalo na poti do zelenega.

8. Ustvarjalnost in vizija – bogato notranje življenje

Spodbujanje domišljije in inovativnosti:

- Cenite prirodna zanimanja svojega dojenčka in se odzivajte nanje.
- Postavljajte vprašanja, ki njegove zamisli vodijo v nove smeri.
- Spodbujajte ga, da vse svoje čute in dele svojega telesa uporablja na različne načine.
- Spodbudite otroka, da osvoji temelje določenega področja ali dejavnosti po svoje, neponovljivo.
- Spodbujajte raziskovanje in spraševanje, izogibajte se poudarjanju napak.
- Izogibajte se učenja na pamet. V branje, pisanje in vse oblike učenja vključite otrokove osebne izkušnje in interese.
- Spodbujajte otroka, da premišljuje o svojih domišljijah, fantazijah in vizijah glede prihodnosti in jih izraža v veh vrstah pisanja, slikanja in glasbe.

9. Logično mišljenje – osmišljanje sveta

Kako pomagati otroku pri razvoju logičnega mišljenja:

- Uglasite se svojim otrokom, odzivajte se.
- Pogovarjajte se z njim.
- Izzovite ga, da govori smiselno.
- Vprašajte ga po enem ali več razlogih.
- Pomagajte mu primerjati.
- Sprašujte po stopnjah.
- Spodbujajte ga k samorefleksiji.

10. Moralna integriteta – stvar srca

Spodbujanje moralnosti:

1. Ko je otrok vznemirjen, mu pomagajte, da se umiri.
2. Vprašajte ga, kako se počuti in zakaj.
3. Otroka ne glede na starost obravnavajte z empatijo in spoštljivo. Uči se iz vedenja, ki ga vidi pri vas in ne iz vaših besed.
4. Postavite trdne, nežne in skladne meje.
5. Začnite veliko razprav „kaj če“, preden pride do težavnih razmer, ki se v zgodnji adolescenci in v najstniških letih nujno pojavijo.
6. Svojemu otroku povejte o moralnih dilemah, ki ste jih doživeli, dejanjih, ki ste jih obžalovali, navdihujočih mentorjih, ki ste jih spoznali in verskih ali etičnih tradicijah v zgodovini vaše družine.

Viri

- www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:doc-L52XTTYE/8ab8460d-3f72-4ebd.../PDF (oktober 2016): Povezanost teorije uma s socialnimi odnosi in otrokovo socialno kompetentnostjo, Nuša Skubic, Ljubljana; Psihološka obzorja;